

Výstava 20 let od konce povinné vojenské služby je k vidění před Generálním štábem Armády ČR

18.10.2024 - | Vojenský historický ústav Praha

Výstava 20 let od zrušení povinné vojenské služby v našich zemích, která byla slavnostně zahájena 18. října, nabízí příležitost k ohlédnutí, jakými proměnami tato povinnost v minulosti procházela. Současně seznamuje s důvody, kvůli nimž vznikla plně profesionální Armáda České republiky, jaké jsou současné možnosti jejího doplňování a vytváření záloh, včetně úvah o možném znovuzavedení základní vojenské služby.

Vernisáže se zúčastnili první náměstek ministryně obrany František Šulc, náčelník Generálního štábu Armády ČR genpor. Karel Řehka, radní Prahy 6 a poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jan Lacina, emeritní pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka, náměstkyně ředitele NBÚ Monika Zahálková, náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky genmjr. Radek Hasala, náčelník Vojenské policie brig. gen. Jiří Roček, bývalí náčelníci Generálního štábu Armády ČR armádní generálové Jiří Šedivý a Pavel Štefka a vojenští přidělenci akreditovaní v ČR.

Výstavu zahájil první náměstek ministryně obrany František Šulc, který uvedl hlavní důvody, proč byla zvolena profesionální armáda – pocit jistoty, že po pádu železné opony již nehrozí žádné nebezpečí, nízká prestiž armády v 90. letech i snahy mladých mužů vyhnout se vojenské základní službě.

„Všichni vítají profesionální armádu. Paradoxem ovšem je, že právě existence profesionální armády představuje mnohem větší participaci a ochotu připravovat se na obranu celé společnosti. To se týká například funkčního systému vytváření záloh, což je jedna z našich velkých rezerv za posledních dvacet let. Jak ukázala Ukrajina, masová opotřebovací válka nezmizela. Musíme přemýšlet o tom, jak naše díry v systému přípravy na obranu zacelit,“ uvedl

Na jeho slova navázal náčelník Generálního štábu AČR, generálporučík Karel Řehka. „Usilovali jsme o profesionalizaci armády a byl to trend ve více státech. Navíc vojenská služba v té podobě, v jaké byla, byla dlouhodobě neudržitelná. Nikdo si nedokázal představit situaci, kterou máme nyní. Jsem přesvědčen, že to byl správný krok. Armáda se stala kvalitnější, ale armáda se od společnosti odtáhla. Převládl zde pocit, že se obrana země týká malého počtu profesionálních vojáků Ale tak to není. Situace ukazuje, že se musí změnit. Vládou schválená obranná strategie říká, že obrana je věcí celé společnosti a že je třeba se začít chystat na vojenské krize velkého rozsahu a vysoké intenzity.“ Zdůraznil však, že nikdo nemluví o návratu povinné vojenské služby: „Označil bych to za nereálné, není na tom společenská shoda, která na takové věci musí být. Musíme se však zabývat dopady, jak se s těmito změnami vypořádat a na tom intenzivně pracujeme.“

Za kolektiv autorů, pracovníků Vojenského historického ústavu Praha (Mgr. Tomáš Kykal, PhDr. Jaroslav Láník, CSc., Mgr. Jan Šach, PhDr. Prokop Tomek, Ph.D.), promluvil Tomáš Kykal: „Výstava vypráví část nikdy nekončícího příběhu hledání nejlepšího vojenského zřízení, které v mantinelech geopolitických, společenských a hospodářských podmínek státu vytvoří dostatečné předpoklady pro úspěšné uhájení jeho integrity. Zaměřili jsme se na vývoj využití lidských zdrojů vojenskou správou na našem území a pro svůj pohled jsme záměrně zvolili poměrně širokou historickou perspektivu, abychom ukázali, jaké způsoby a prostředky stát v minulosti používal ke zvýšení svých branných kapacit a jaké přinášely výsledky. Jakkoli je někdy obtížné čerpat poučení z minulosti, ukázalo se, že

klíčem k odemknutí branného potenciálu státu byla vždy vojenská evidence. Jen důkladná personální inventura branně způsobilých osob může v budoucnu v případě nenadálé krize zajistit jejich rychlé, efektivní, spravedlivé a smysluplné využití v rámci obrany státu.“

Křest nové knihy - Generál Maurice Pellé

Součástí slavnostního dopoledne bylo i představení knihy autora Radko Břacha, kterou vydal Vojenský historický ústav Praha u příležitosti 100 let od úmrtí prvního náčelníka Generálního štábu.

Divizní generál Maurice César Joseph Pellé přijel v únoru 1919 do Prahy v čele Francouzské vojenské mise. Jejím úkolem bylo zavedení efektivní organizace Ministerstva národní obrany, vybudování systému vojenského školství a zejména ustavení generálního štábu.

„Ke svému úžasu generál Pellé zjistil, že generální štáb de facto neexistuje. Byl to důsledek postoje především prvního ministra národní obrany Václava Klobáče, který v něm viděl symbol rakouského militarismu a strůjce válečných konfliktů. I když byl generál Pellé jmenován 18. února do funkce náčelníka generálního štábu, Klobáč vytrvale brzdil jeho vytváření. Až po jmenování vrchním velitelem čs. branné moci 4. června, mohl generál Pellé vytvořit štáb podle svých představ,“ uvedl Jaroslav Láník a vyzdvihl jeho aktuální odkaz k dnešku: „Přistupoval k obranyschopnosti státu bez jakékoli ideologické, stranicko-politické i volební motivace a řídil se především odbornými hledisky.“

<https://www.vhu.cz/vystava-20-let-od-konce-povinne-vojenske-sluzby-je-k-videni-pred-generalnim-stabem-armady-cr>